

Vlaams
Parlement

ingediend op **338** (2019-2020) – Nr. 1
2 juni 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door Karin Brouwers

over de aanpak van de coronacrisis
in het beleidsveld Toerisme

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door minister Zuhail Demir	4
1.1. Stand van exitstrategie	4
1.2. Heropstart van het binnenlandse toerisme	5
1.3. Heropstart buitenlands toerisme.....	7
1.4. Steunmaatregelen.....	9
2. Aanvullende vragen van de leden	10
2.1. Interventie van Bart Tommelein	10
2.2. Interventie van Joris Nachtergaele.....	10
2.3. Interventie van Kristof Slagmulder	11
2.4. Interventie van Karin Brouwers.....	11
2.5. Interventie van Emmily Talpe	12
2.6. Interventie van Maarten De Veuster	12
2.7. Interventie van Martine Fournier	13
2.8. Interventie van Jeremie Vaneeckhout	13
3. Antwoorden van minister Zuhail Demir.....	13
4. Aanvullende vragen en repliek van minister Zuhail Demir	14
4.1. Interventie van Bart Tommelein	14
4.2. Interventie van Karin Brouwers.....	15
4.3. Repliek van minister Demir.....	15
Gebruikte afkortingen.....	16

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme hield op 5 mei 2020 een tweede gedachtewisseling met minister Zuhal Demir over de impact van de coronacrisis op toerisme. De eerste gedachtewisseling vond plaats op 21 april 2020.

Ter voorbereiding werd aan de leden gevraagd hun vragen vooraf door te geven. Deze werden door de minister vervolgens per thema beantwoord.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* heeft haar antwoorden gebundeld in vier blokken: de stand van zaken van de exitstrategie, de heropstart van het binnenlandse toerisme, de heropstart van het buitenlandse toerisme en de steunmaatregelen.

1.1. Stand van exitstrategie

De schade aan de toeristische sector is groot en wordt op dit ogenblik geschat op 2 miljard euro per maand.

Toerisme is ook een ruim domein waarbij de diverse schakels in de keten afhankelijk zijn van elkaar. Hotels zijn nu wel open, maar krijgen geen klanten over de vloer omdat alle restaurants en attracties dicht zijn. Daarom heeft ze de minister-president aanbevolen om de volledige toeristische sector gelijktijdig te openen.

Anderzijds heeft de minister begrepen dat de musea alvast opengaan op 18 mei, op voorwaarde dat ze de nodige voorschriften in acht nemen, zoals de elektronische kaartenverkoop en de spreiding van bezoekers over de dag.

Voor restaurants bekijkt men de mogelijkheid van 8 juni, maar ook daar zijn voorschriften en wordt er een protocol gevraagd, dat men aan het uitwerken is.

Alles hangt evenwel ook af van de evolutie van de cijfers, die continu worden opgevolgd. Zij merkt daarbij op dat de virologen niet alleen naar de cijfers van de dag zelf kijken, maar ook gemiddelden over een bepaalde periode in rekening brengen. Hoe dan ook, de minister denkt dat de toeristische sector als een van de laatste sectoren opengaat, wat ze – met het oog op de spreiding van de bezoekers – het liefst gelijktijdig zou zien gebeuren.

Duidelijk is dat men in eerste instantie enkel in eigen land op vakantie kan gaan. Vlaanderen heeft veel bekende en onbekende plekjes. De Nationale Veiligheidsraad heeft beslist dat mensen vanaf 18 mei alvast naar hun tweede verblijf mogen, bijvoorbeeld aan de kust. Omdat het tot nu toe onduidelijk was in de communicatie, heeft de Vlaamse Regering gevraagd om dezelfde regel ook te laten gelden voor wie een vaste standplaats heeft op een camping, zodat die mensen eveneens opnieuw daarvan gebruik kunnen maken.

Binnen de sector van congressen en events is het noodzakelijk om rekening te houden met de veelheid aan types, gaande van kleinschalige bedrijfsmeetings tot festivals en congressen. Voor bepaalde types is het relatief makkelijk om maatregelen te implementeren, voor andere veel moeilijker. Alles hangt af van het aantal en het profiel van de deelnemers. De regering zal in overleg met de sector nog een aantal vragen opstellen en die ter verduidelijking voorleggen aan de Nationale

Veiligheidsraad. Een voorbeeld van een dergelijke vraag is de duidelijke definiëring van een groep. Toerisme wordt immers vaak in groepsverband georganiseerd, waarbij de minister museumbezoeken en stadswandelingen noemt. Voor de organisatie daarvan heeft de sector een duidelijk beeld nodig van wat is toegestaan.

De sector vraagt voldoende voorbereidingstijd voor de heropening, wat de regering ook aan de Nationale Veiligheidsraad heeft meegedeeld. Tussen het moment dat de Nationale Veiligheidsraad het licht op groen zet en de effectieve opening, is er nog minstens een week tot twee weken nodig. In de communicatie moet dat ook helder zijn.

Veiligheid en gezondheid moeten vooropstaan, beklemtoont de minister. De deelsectoren binnen het toeristische veld werken allemaal aan protocollen en richtlijnen om dat te garanderen. Sommige zijn al definitief, andere worden deze week gefinaliseerd. Toerisme Vlaanderen zal ze bundelen en aan de GEES bezorgen.

Ook in de eventsector, die zeer breed is, van freelancers tot grotere bedrijven, en waarin 80.000 mensen werken, wordt een zeer grote schade opgemeten. Massa-evenementen zijn in elk geval niet toegestaan tot 31 augustus, maar de minister heeft de virologen wel gevraagd om te bekijken of er evenementen met een laag risico, zoals wijk- of straatfeesten, georganiseerd kunnen worden mits de nodige afstandsregels enzovoort. Op dit moment wordt samen met de sector met wetenschappelijke ondersteuning gewerkt aan een instrument om een dergelijk risico in te schatten. Zij hoopt dat ook de GEES het goedkeurt zodra het klaar is.

Minister Demir had deze week een eerste onderhoud met haar Waalse en Brusselse collega's over het binnenlandse toerisme. Dat onderhoud is goed verlopen. Doel is de verdere afstemming van de exitstrategieën.

1.2. Heropstart van het binnenlandse toerisme

In de huidige fase, die men 'blijf in uw kot' heeft genoemd, ligt de focus op het ondersteunen van de toeristische ondernemers in Vlaanderen en op het voorbereiden van de heropstart. Een snelle en krachtige heropstart is immers de beste steunmaatregel die men de sector kan bieden.

Zij schetste al de contouren van de exitstrategie die wordt voorbereid. Daarnaast worden, om het toerisme door deze moeilijke tijden te helpen, allerlei andere acties ondernomen. Zo zijn er diverse steunmaatregelen om de ondernemers de kans te geven om economisch te overleven. Verder zijn acties die nu worden ondernomen door toeristische actoren buiten hun sector verzameld en gedeeld ter inspiratie, met als hashtag #toerismehelpt. Men blijft ook communiceren met de buitenlandse partners en bezoekers, en heeft werk gemaakt van virtuele bezoeken.

Een belangrijk deel van het herstelplan is de tweede fase, waarin men opnieuw in eigen land op vakantie kan gaan. Dat wordt door het samenwerkingsverband Vlaanderen Vakantieland 2.0 voorbereid. Daartoe behoren ook de provinciale toeristische organisaties en de kunststeden. Doel is een gezamenlijk plan, dat gericht is op de ontdekking van Vlaanderen door de toerist, maar ook vermijdt dat te veel mensen tegelijk op dezelfde plek komen. Weg van het massatoerisme, vat ze samen, maar gelukkig heeft Vlaanderen daar ook vroeger nooit op ingezet.

Haar beleid mikt op een balans. Ze wil niet zozeer meer toeristen als wel goede toeristen, waarbij ze de inzet op congrestoerisme en de Vlaamse Primitieven vermeldt. De coronacrisis biedt een gelegenheid om nog meer over die balans na te denken. In dit verband signaleert de minister ook nogmaals de bezoekersmanagementtool waaraan gewerkt wordt, die men niet restrictief hoeft op te vatten maar

ook positief kan inzetten door bijvoorbeeld tips te geven over andere mooie plekken dan die waar het druk is.

Daarnaast wil minister Demir ook het verblijfstoerisme in eigen land stimuleren. Bewust mensen aanzetten om ook te blijven overnachten in eigen land, biedt niet alleen een grote hefboom om mensen te overtuigen om naar een plaats te gaan die ze nog niet kennen, maar ook om de toeristische bestedingen op te krikken, doordat ze geld uitgeven in bijvoorbeeld restaurants, bij toeristische attracties en andere bezienswaardigheden.

Vervolgens gaat de minister dieper in op de modaliteiten van het samenwerkingsverband, waarover verschillende vragen waren. De werkgroep Vlaanderen Vakantieland 2.0 heeft een heel concrete opdracht, namelijk de herlancering van het binnenlandse toerisme voorbereiden, zodat de overheid samen met de sector klaarstaat om opnieuw bezoekers te ontvangen zodra dat kan en mag. Het herlanceringplan wordt binnenkort ingediend en zal verschillende operationele componenten omvatten. De uitvoering zal opgenomen worden door de betrokken publieke en private actoren.

Die taken staan ver af van de opdracht van het raadgevend comité van Toerisme Vlaanderen als groep, wat niet belet dat individuele leden geconsulteerd zullen worden in het licht van hun specifieke expertise op het vlak van het binnenlandse toerisme. De voorzitter van het raadgevend comité bijvoorbeeld werd als private actor toegevoegd aan de stuurgroep van het samenwerkingsverband Vlaanderen Vakantieland 2.0.

De eerste taskforce verzamelde de brede toerismesector en had tot doel in te schatten welke impact de crisis heeft en welke maatregelen noodzakelijk zijn. Om praktische redenen kwam die groep niet meer als geheel samen, en is men overgeschakeld op consultatiesessies met de sector om na te gaan hoe men per subsector de overgang zou maken naar het postcoronatijdperk.

Het samenwerkingsverband Vlaanderen Vakantieland 2.0 heeft tot doel de herlancering van het binnenlandse toerisme voor te bereiden. Op vraag van de minister werkt Toerisme Vlaanderen daarvoor zoals eerder gezegd samen met de provinciale toeristische organisaties. Er werd een afsprakenkader uitgewerkt met de modaliteiten van de samenwerking en de doelstellingen.

De operationele uitwerking gebeurt in nauwe samenwerking met de sector. Vanuit de private sector werden daarom de volgende personen toegevoegd aan de stuurgroep: Liesbeth Vandamme (Center Parcs), Matthias De Caluwe (Horeca Vlaanderen), Bart Vermeulen (Koepel van Attracties en Musea), Michel Vandendriessche (Pasar), Steve Van den Kerkhof (Plopsa) en Kris Opdedrynck (Davidsfonds). Op de laatste stuurgroepvergadering werden afspraken gemaakt over de gunning van de binnenlandscampagne, het bezoekersmanagement en de protocollen per subsector.

Er werd ook een brede oproep gedaan voor ideeën via de website reizenmorgen.be, die bijna driehonderd zeer diverse ideeën opleverde, waarvan de minister enkele voorbeelden geeft. Zo wordt gesuggereerd om geregeld de inwoners te polsen, in te spelen en in te zetten op solidariteit bij de burger om het eigen Vlaanderen te herontdekken, gericht te communiceren met en acties te voeren voor Vlamingen, te werken met 'storytelling' (share your story) en initiatieven en tips te sprokkelen via een digitaal sharing platform, een Waze voor toerisme te ontwikkelen: wat is waar te doen en hoe druk is het daar? Van een groot deel van de ideeën werd onderzocht in welke mate ze een meerwaarde zijn en meegenomen kunnen worden in de globale promotiecampagne.

Er zijn ook ideeën voor fietsen en wandelen, die meegenomen worden door Toerisme Vlaanderen bij de uitwerking van de beleidslijn Vlaanderen Fietsland. Andere gaan over de gezondheidsmaatregelen, en ook die worden in de mate van het mogelijke meegenomen bij de opstelling van algemene richtlijnen of protocollen.

Iedereen beseft dat goed bezoekersmanagement nodig is. In de commissie werd al eerder de vrees van de kustburgemeesters voor een overrompeling besproken. Ook andere besturen breken zich het hoofd over die problematiek. Als voorbeeld vermeldt de minister de invoering door Antwerpen en Oostende van eenrichtingsverkeer in winkelstraten. Evengoed zijn ook de Vlamingen zelf bezorgd. Iedereen snakt volgens haar naar zomermaanden in rust. Een goede tool voor bezoekersmanagement is dan ook nodig.

Toerisme Vlaanderen heeft altijd al ingezet op de spreiding in tijd en ruimte van de bezoekers, en dat zal in de postcoronaperiode des te belangrijker zijn, vandaar de vraag naar een instrument waarmee de Vlaming kan zien wat er in Vlaanderen allemaal te doen is en hoe druk het daar is. Die informatie moet ook in real time beschikbaar zijn, bijvoorbeeld op de smartphone. Toerisme Vlaanderen werkt dat idee zoals gezegd momenteel met de partners verder uit en zal nagaan wat op de zeer korte beschikbare tijd technisch mogelijk is.

Naast dat instrument wil ze ook met een promotiecampagne de minder bekende plaatsen in Vlaanderen voldoende belichten, opdat mensen ook die plaatsen ontdekken en niet enkel de bekende toeristische trekpleisters opzoeken.

Wat de kust betreft, werken de kustburgemeesters momenteel uit hoe het toerisme in hun gemeente opnieuw kan opstarten. Op 11 mei zit de minister samen met alle kustburgemeesters over het hoe en wat, met inbegrip van de ondersteuning door de Vlaamse overheid. Zij wil daar vandaag niet op vooruitlopen. De kust is een zeer specifiek toeristisch product, waarvan in de zomermaanden heel veel mensen willen genieten en dat daarom een specifieke aanpak vergt.

1.3. Heropstart buitenlands toerisme

De heropstart van het buitenlandse toerisme wordt tegelijk voorbereid met die van het binnenlandse toerisme. Normaal brengen 6 op 10 hun vakantie in het buitenland door. Omgekeerd lokken onze toeristische bestemmingen zoals Brugge veel buitenlandse bezoekers.

Op dit moment is er nog geen duidelijk zicht op hoe en wanneer dit buitenlandse toerisme zal hernemen. De situatie verschilt van land tot land, vanwege de ongelijke uitrol van maatregelen.

Denemarken, Duitsland, Oostenrijk begonnen eerder. China is nog niet helemaal terug naar normaal: er zijn nog altijd quarantainemaatregelen in Beijing en Hubei, maar scholen worden geopend en mensen mogen reizen voor een verlengd weekend. Landen waar net als bij ons de lockdownmaatregelen licht worden afgebouwd, zijn Italië, Spanje en Frankrijk. Er zijn ook landen die achterlopen op ons scenario: het Verenigd Koninkrijk, Rusland, de VS en Brazilië. Andere werken met een ander soort maatregelen zoals Zweden en Nederland. Nog andere landen maken onder tussen een tweede coronagolf mee: Japan en Singapore.

Toerisme Vlaanderen houdt per land een actuele status bij van de impact van COVID-19 op het sociale en economische leven in de verschillende landen waar het actief is. Het houdt de vinger aan de pols door frequente contacten met de professionele reisindustrie uit de verschillende landen, en via onze collega's die daar ook wonen, weet men zeer goed wat er leeft.

Binnen Europa evolueert de toestand positief, en circuleren momenteel verschillende scenario's voor een heropstart van het toerisme. Er wordt gekeken naar corridors, een COVID-19-paspoort of bilaterale akkoorden tussen landen met soortgelijke gezondheidssituaties. De minister onderstreept dat al die scenario's nog onderzocht worden en dat nog niets beslist is. Op het overleg tussen de Europese toerismeministers vorige week werden alvast geen afspraken gemaakt, verzekert ze.

Belangrijk is wel dat er voor iedereen duidelijkheid is. Zij pleit daarom voor een Europese aanpak waar mogelijk, maar beseft dat de situatie van land tot land erg kan verschillen. Zij zal zeker met haar nabije collega's contact opnemen en afstemmen. Bij dat alles primeren de gezondheid en veiligheid. Met Wallonië en Brussel zijn die contacten alvast gelegd. Op dit moment worden de buurlanden en -regio's bekeken, in het bijzonder de Benelux, maar ook Noordrijn-Westfalen. Op ambtelijk niveau was er al overleg tussen de administrateur-generaal van Toerisme Vlaanderen en zijn Nederlandse collega, waarop beiden tot de bevinding kwamen dat dat een goed spoor is voor afspraken. Zij haalde het ook aan bij haar Brusselse en Waalse collega's, die daarvoor openstonden. Op korte termijn wil zij daarover haar Nederlandse collega, staatssecretaris Keijzer, zien.

Verschillende leden van de commissie gaven aan dat Vlaanderen moet werken aan zijn imago. De minister is het daarmee eens. Experts in reputatiemanagement hebben bevestigd dat het label van 'high risk country' geen goed doet aan de reputatie van Vlaanderen. Zij adviseren om op een positieve manier aan de pers te communiceren over hoe België meet, over onze eerlijkheid en correctheid, in functie van onze gezondheid. Dat zou dan de eventuele schade, vooral door de interventie van Trump, kunnen beperken. De minister onderzoekt dit ernstig op korte termijn. In elk geval moeten de attachés een en ander uitleggen aan al hun contacten.

Op langere termijn zullen meer acties nodig zijn. In vragen werd daarbij verwezen naar de aanslagen van 2016. Die vergelijking gaat volledig op. Toen heeft men zelfs deelgenomen aan staatsbezoeken aan Japan en Indië om officieel ook aan die landen te bevestigen dat het veilig is om te reizen naar Vlaanderen. Dat was toen absoluut nodig, en dergelijke acties zijn zeker ook nodig in de toekomst, niet alleen voor Vlaanderen, maar voor heel Europa. De minister neemt dit verder op in het overleg met haar Europese collega's.

Vandaar dat Toerisme Vlaanderen ondertussen zijn werking in het buitenland niet stilgelegd heeft, wel integendeel. Contacten met onder andere touroperators, reisagenten en transportbedrijven worden onderhouden zodat ze Vlaanderen top of mind houden. Verder wordt gepeild naar de reisintenties van potentiële bezoekers en de prestaties van onze sector. Toerisme Vlaanderen werkt daarvoor goed samen met verschillende lokale toeristische spelers en met internationale organisaties.

Zo zal deze maand een onderzoek starten om de komende maanden de reisintenties van de binnenlandse markt voor deze zomer te kunnen opvolgen. Voor de buitenlandse potentiële bezoekers zal het eerst en vooral afhangen van het feit of er gereisd mag worden, maar ook daar wordt samengewerkt met andere toeristische bestemmingsmanagementorganisaties in Europese landen om via de European Travel Commission inzicht te verwerven in de reisintenties van onze belangrijkste markten. Naast de logiesboekingen worden ook de vluchtboekingen uit de belangrijkste Europese markten richting Brussel gemonitord. Zoals te verwachten, ziet men nog geen teken van heropleving.

Toerisme Vlaanderen is ook in contact met VLAIO, dat over cijfers beschikt van Graydon die de gezondheid van bedrijven in kaart brengen. VLAIO zal op korte termijn de analyse maken van de verschillende toeristische sectoren, zodat

Toerisme Vlaanderen daarop een zo goed mogelijk zicht krijgt. Daarnaast wordt in samenwerking met de toeristische sectoren opgevolgd hoe de vraag van de bezoekers evolueert. Concreet gaat het over hun aantal, hun tevredenheid enzovoort.

1.4. Steunmaatregelen

De veiligheidsmaatregelen waaraan de toeristische actoren moeten voldoen om opnieuw te kunnen heropstarten, zullen implicaties hebben voor de capaciteit. De minister ontvangt dagelijks berichten met noodkreten uit de sector. Het water komt hun financieel tot de lippen. Ook de souvenir- en pralinewinkels kunnen niet verkopen zolang de toeristen wegblijven. Als men de sector de nodige kansen wil geven om weer te floreren, zal men hem moeten ondersteunen, besluit de minister. De subsidiemiddelen die dit jaar ingeschreven waren voor hefboomprojecten, zullen voor een gedeelte aangewend worden voor de heropstart van het toerisme in Vlaanderen.

Ook de Europese Commissie werkt aan maatregelen om de ondernemingen in de EU te ondersteunen. Zo heeft ze vernomen dat het niet-gespendeerde budget van de Europese structuurfondsen in deze coronacrisis ingezet kan worden. Toerisme Vlaanderen onderzoekt de mogelijkheden om een deel van dat budget op efficiënte wijze in te zetten voor toeristische kmo's.

Verder heeft de Vlaamse Regering onmiddellijk een omvangrijk pakket algemene maatregelen genomen, waarop alle ondernemingen in Vlaanderen een beroep kunnen doen, ook de toeristische. Voor ondernemers die verplicht moeten sluiten zoals de toeristische logiessector is er daarom bijvoorbeeld de hinderpremie. Voor andere ondernemers die niet verplicht moeten sluiten maar een omzetsdaling hebben door de maatregelen, is er de nieuwe coronacompensatiepremie. Welnu, op 26 april waren 93.535 aanvragen goedgekeurd, waarvan 40.971 uit de toeristische sector, goed voor ongeveer 168 miljoen euro of 44% van het totale budget van de hinderpremie. De ondernemers uit de toeristische sector waren ook altijd vertegenwoordigd op de vergaderingen met minister Crevits, onderstreept ze. Zelf waakt ze erover dat de toeristische ondernemers maximaal gebruik kunnen maken van de regeringsmaatregelen.

Op federaal vlak is een belangrijke steunmaatregel de tijdelijke werkloosheid. Al enkele weken geleden heeft ze aan de federale minister van Werk, Nathalie Muylle, gevraagd om een gerichte verlenging van die maatregel toe te staan aan de toeristische sector. Vorige week kreeg ze daarop een antwoord, waarin te lezen was dat ook de federale minister van mening is dat de toeristische sector langer getroffen zal worden door de coronacrisis, en dat zij daarom een selectieve en variabele verlenging van de steunmaatregelen zal bepleiten in de ministerraad.

Minister Demir weet dat vanuit verschillende deelsectoren de vraag naar bijkomende, sectorspecifieke steunmaatregelen komt. Op dit moment is er echter geen rampenfonds, maar alleen een noodfonds van 200 miljoen euro voor alle bevoegdheden van de Vlaamse Regering. Zelf heeft zij geprobeerd om zo veel mogelijk gebruik te laten maken van de verschillende regelingen die er zijn: hinderpremie, coronacompensatie, waarborgregeling enzovoort, maar op bijkomende sectorspecifieke vragen kan zij nu niet ingaan. Alles vergoeden is niet mogelijk. Voor de evenementensector alleen al gaat het om 4 tot 5 miljard euro.

Anderzijds treedt de minister wel bij dat die bijkomende steunmaatregelen onderzocht moeten worden, waarbij ze denkt aan de al vermelde verlenging van de tijdelijke werkloosheid, een gerichte verlaging van de btw, een carry-backregeling voor de toeristische sector (zoals die nu al bestaat voor de landbouwsector), een impulsfonds voor de eventsector en een voorfinancierings- en garantiefonds voor

de MICE-industrie. Verschillende daarvan vallen evenwel binnen een federale bevoegdheid.

Binnen de Vlaamse Regering werd wel specifiek in een noodfonds van 200 miljoen euro voorzien. In dat kader heeft ze een sterk onderbouwd dossier opgesteld waarbij ze uit dat noodfonds de nodige middelen vraagt voor het sociaal toerisme en het jeugdtoerisme. Met die middelen kunnen diverse acties opgezet worden om kwetsbare groepen een vakantie te geven, waarmee meteen ook de private sector wordt ondersteund.

Op dit moment is er nog geen beslissing genomen over de verdeling van het noodfonds. De minister beseft dat de situatie voor de betrokken organisaties penibel wordt. Daarom heeft Toerisme Vlaanderen gevraagd aan het sociaal toerisme en het jeugdtoerisme tegen begin juni hun schade te begroten en dossiers in te dienen. Zij hoopt dat tegen die tijd de genoemde verdeling heeft plaatsgevonden, zodat snel betaald kan worden. Zelf is ze alvast klaar met haar voorbereiding voor het debat binnen de regering, waarin, zo verzekert ze, zij de belangen van de sector hard zal verdedigen.

2. Aanvullende vragen van de leden

2.1. Interventie van Bart Tommelein

Bart Tommelein is alvast tevreden met de door de minister bekendgemaakte budgetverhoging voor de investeringen in de infrastructuurverbetering van logies. Hij bevestigt dat de kustburgemeesters bezig zijn met de voorbereiding van een plan. Het is immers wenselijk dat de kust als geheel een aantal gemeenschappelijke maatregelen neemt. Tegelijk wijst hij op de grote verschillen in bijvoorbeeld de verhouding tussen de aantallen tweedeverblijvers en inwoners, het aandeel van het dagtoerisme, de aanwezigheid van een treinstation, het aantal hotels enzovoort. Dat wordt allemaal bekeken. Dat de plannen voor de heropening van de winkels klaar zijn, toont dat de besturen hun werk serieus nemen. Toerisme moet de nodige aandacht krijgen, zij het natuurlijk op een veilige en gezonde manier.

Het lid maakt zich zorgen over de eventsector. Mensen samenbrengen, de kern van hun bedrijfsactiviteit, is momenteel verboden. De overheid, een belangrijke opdrachtgever, heeft volgens hem een voorbeeldfunctie in de omgang met deze crisis. Zelfs is hij alvast geen voorstander van de oproepen om meteen alles te annuleren tot het einde van de zomer. Omdat er nog geen zicht is op de datum waarop een heropstart mogelijk is, moet de eventsector ondersteund worden, door onder meer geen nieuwe gunningsprocedures op te starten voor uitgestelde evenementen, zorgvuldig om te springen met volledige annulering, daarbij vergoedingen toe te kennen en lopende procedures op te volgen.

De cijfers evolueren zodanig dat de heropening van de winkels mogelijk wordt en hij hoopt dat de rest daarop kan volgen, zoals ook een veilige en voorzichtige heropstart van de horeca, waarvoor hij al eerder een pleidooi hield. Verder zijn structurele steunmaatregelen nodig voor de sector en niet alleen eenmalige premies. Wat kunnen Toerisme Vlaanderen, de Vlaamse Regering en Event Flanders voor de eventsector betekenen?

2.2. Interventie van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele onthoudt en waardeert de erkenning van het belang van de duidelijkheid, die de sector broodnodig heeft. Verder is hij blij te vernemen dat spreiding een essentieel onderdeel wordt van de plannen, die hij de enige juiste aanpak noemt van de te verwachten en mogelijk ongeziene heropleving. De promotiecampagne en de ontwikkeling van een app die spreiding in de hand werkt,

en een Waze voor toerisme, noemt hij interessante ideeën. Hij begrijpt weliswaar dat het onmogelijk is om het lokale niveau volledig te betrekken bij de uitrol van het relanceplan, maar wijst wel op de nuttige inbreng die de interlokale samenwerkingsverbanden kunnen hebben.

Ook als er, in weerwil van de specifieke situaties in de afzonderlijke lidstaten, alsnog een gecoördineerde Europese aanpak komt, zijn snelheid en duidelijkheid van het grootste belang, terwijl de huidige ideeën die druk besproken worden in de pers, vooral onduidelijkheid creëren. Wanneer is het volgende overleg tussen de ministers van Toerisme gepland? Welke houding gaat Vlaanderen daar aannemen?

2.3. Interventie van Kristof Slagmulder

Kristof Slagmulder hoopt dat Vlaanderen snel aan de slag kan met het pakket voorstellen dat de Europese Commissie uitwerkt. Ook hij maakt zich zorgen over ons imago op toeristisch vlak ten gevolge van de rapportage over de sterftcijfers. Lichtpunt is wel dat veel van de korte reizen door buitenlanders pas vlak voor hun vertrek geboekt worden, wat in de huidige omstandigheden een voordeel kan zijn, op voorwaarde dat het genoemde imago opgekrikt wordt.

Plant de minister extra initiatieven voor de hotelsector, die van de aanstaande versoepeling niet meteen een relance mag verwachten en waarin veel hotels de aanhoudende onduidelijkheid niet zullen overleven, zoals het Brusselse Metropole illustreert?

Voor de evenementensector, die nog altijd stilligt en meer duidelijkheid nodig heeft, bepleit het lid het hernemen van beurzen (met minder volk en met respect voor de sociale afstand), fiscale stimuli en de oprichting van een noodfonds.

2.4. Interventie van Karin Brouwers

Karin Brouwers vindt het belangrijk dat binnen België goede afspraken worden gemaakt tussen de regio's en gemeenschappen over de toeristische exitstrategie. Zij is dan ook blij dat de minister op dat vlak afstemt.

Verder wil ze weten of de protocollen over bezoekersmanagement voorgelegd worden aan de GEES.

Wordt op het niveau van de EU nagedacht over een gezamenlijke strategie op het vlak van hygiëne in bijvoorbeeld logies? Duister blijft voorts welke middelen van Europa te verwachten vallen. Kiest het Belgische standpunt voor een apart fonds voor Toerisme, of voor steun binnen het MFK? Kan Toerisme ook deel uitmaken van de Green Deal?

Vervolgens onderstreept ze het belang van een gemeenschappelijke Europese exitstrategie voor de (afbouw van) grenscontroles. Voorlopig stelt ze vast dat alleen tussen buurlanden wordt gepraat. Frankrijk, dat gewoonlijk strenger is dan België, baart haar in tegenstelling tot Nederland geen zorgen. In Nederland zouden de restaurants weken eerder kunnen opengaan en zijn mondkapjes op het openbaar vervoer niet verplicht, terwijl treinen wel de grens overrijden. Hoe wordt het openstellen van de grenzen afgestemd op die uiteenlopende maatregelen? Hoe wordt oneerlijke concurrentie vermeden, nog afgezien van de gezondheidsrisico's?

Het lid pleit voor een gelijk speelveld en verkiest om grenzen pas open te stellen als de betrokken landen opnieuw dezelfde opvattingen hebben op het vlak van algemene maatregelen, waartoe toerisme behoort. Wat denkt de minister?

CD&V denkt dat op het gebied van de steunmaatregelen kordater ingrijpen nodig is. Alleen de hinderpremie en de compensatieregeling kunnen het toeristische ecosysteem niet overeind houden. Zij hoopt alvast dat het noodfonds een eerste aanzet is. Welke onderdelen van de toeristische sector zullen er aanspraak op kunnen maken?

Wat is het standpunt van de minister over de acht concrete steunmaatregelen die de evenementensector vraagt? Welke inspanningen levert de Vlaamse overheid voor de belaagde sector? Het lid houdt een pleidooi om specifiek daarvoor een tandje bij te steken, omdat die het kind van de rekening dreigt te worden, terwijl andere bedrijven wel kunnen herbeginnen.

2.5. Interventie van Emmily Talpe

Volgens *Emmily Talpe* is iedereen het erover eens dat de toeristische sector het hardst getroffen is. Dat is evident. Zij vermoedt dat de minister in haar berekening van 2 miljard euro schade per maand alleen de directe schade meetelde, en niet bijvoorbeeld de indirecte schade bij de leveranciers van eten en drinken. Klopt dat?

Dat de tweede verblijven weer opengesteld worden, is een goede zaak, maar er moeten nog heel wat praktische zaken uitgeklaard worden, zoals de vraag wie er naartoe mag. Verder gaat ze ervan uit dat de regeling niet alleen geldt voor de kust. Zij heeft ook nog een bijkomende suggestie tot federale steunmaatregel, naast bijvoorbeeld de door de minister genoemde btw-verlaging, met name de verlenging van het leningsuitstel van 6 tot 12 maanden. Voor grotere zaken volstaat de hinderpremie van 4000 euro immers niet en moeten andere steunmaatregelen worden uitgewerkt.

Zij veronderstelt dat de geheroriënteerde middelen voor hefboomprojecten nog niet toegekende of niet uitvoerbare betreffen. Over welk bedrag gaat het?

Omdat duidelijkheid en tijdigheid zo enorm belangrijk zijn voor de heropstart, vraagt het lid of er een draaiboek bestaat en een lijst van tips and tricks. Verder blijft de definitie van een massa-evenement ontbreken. De lokale overheden zijn bezorgd dat een klein evenement snel een groot evenement wordt als dat het enige is in de omgeving.

Ook zij wil weten of er nog een overleg komt op Europees niveau, nadat ze nog een keer heeft gewezen op de verliezen die in de Westhoek het gevolg zijn van het stilgevalen buitenlandse toerisme. Zij pleit voor snelle afstemming, zeker met de buurlanden. Die afstemming is trouwens ook nodig over de cijferrapportage in het kader van het imago van Vlaanderen, waarover de minister-president zich minder pessimistisch toonde.

Tot slot treedt ze bij dat de crisis een kans biedt om ook de Vlaming nieuwe hoeken van zijn regio te leren kennen. Ze pleit ervoor die band met vakantie in eigen land duurzaam te maken, ook na corona.

2.6. Interventie van Maarten De Veuster

Maarten De Veuster bedankt de minister voor haar pleidooien ten gunste van de reisbureaus en touroperators op federaal en Europees vlak, maar daarnaast zijn ook de luchtvaartmaatschappijen in zwaar weer terechtgekomen. Beschouwt de minister onze 'home carriers' als van strategisch belang, met name Brussels Airlines en TUI? Ze brengen niet alleen Vlamingen naar het buitenland, maar voeren ook buitenlandse toeristen aan. Hoe staat zij tegenover Vlaamse steun voor die sector?

2.7. Interventie van Martine Fournier

Martine Fournier sluit zich aan bij de vraag of de mogelijkheid om naar een tweede verblijf te gaan, ook buiten de kust wordt opengesteld. Verder wil ze weten of de minister gebruikmaakt van de flexibelere omgang die Europa toestaat met het niet-gespendeerde budget van de structuurfondsen om de getroffen regio's extra te ondersteunen. Tot slot vindt ze dit een goed moment om afspraken te maken met de luchtvaartsector over zijn klimaatinspanningen en fiscale gunstregime. Wat is het standpunt van de minister?

2.8. Interventie van Jeremie Vaneeckhout

Jeremie Vaneeckhout pleit er nogmaals voor om de verdeling van de middelen voor het sociaal toerisme en jeugdtoerisme snel uit te klaren, omdat anders die sector de stekker eruit dreigt te trekken, wat een gigantische impact zou hebben op zowel jeugdwerk als onderwijs. Verder steunt hij de voornemens van de minister en hoopt ook hij op duidelijkheid.

3. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Zuhal Demir bevestigt dat zij binnen haar eigen budget 5 miljoen euro opzijzet voor sociaal toerisme en jeugdtoerisme, al erkent zij dat dat niet volstaat. Nu al wordt de schade voor jeugdtoerisme alleen begroot op 6 miljoen euro, terwijl niet eens alle dossiers binnen zijn, nog afgezien van het sociaal toerisme voor mensen in armoede of met een handicap, een groep die hard uitkijkt naar een vakantie, die de minister dan ook wil garanderen. Daarom wil ze, naast haar eigen 5 miljoen euro, nog extra middelen halen uit het noodfonds van 200 miljoen. Ze heeft ook bij de minister-president aangedrongen daar niet mee te wachten. De organisaties hebben tot begin juni de tijd om hun dossier in te dienen. In die maand hoopt zij tot de verdeling te kunnen overgaan. Over het noodfonds verwacht ze in de loop van volgende week zekerheid. Eens te meer onderstreept ze dat een groot deel van het geld uiteindelijk naar de toeristische sector gaat.

Vlaanderen is inderdaad een regio van evenementen en festivals, kleine en grote. Zij weet dat de sector snel duidelijkheid wenst. Het klopt inderdaad dat kleine evenementen groot kunnen worden. Net daarom hoopt ze snel over het genoemde instrument te beschikken (met het akkoord van de GEES) om het risico in te schatten en te bepalen welke bijkomende veiligheidsmaatregelen nodig zijn. Zij hoopt op die manier stilaan een aantal zaken toe te laten.

Verder beseft zij dat de steunmaatregelen zoals hinderpremie, compensatieregeling en tijdelijke werkloosheid niet volstaan. Bij de mogelijkheid van een apart noodfonds wijst ze wel op de rechtspraak van de Raad van State over het gelijkheidsbeginsel. De Vlaamse Regering pleit daarom voor een btw-verlaging, verlengde tijdelijke werkloosheid en carry back. Op Vlaams niveau is er de mogelijkheid van een voorschot op het garantiefonds bij de organisatie van een evenement, naast het impulsfonds, waarin de regering voor de komende vijf jaar 100 miljoen euro wil stoppen voor de evenementensector.

Het belangrijkste blijft evenwel snelle duidelijkheid over de datum vanaf wanneer kleinschalige evenementen kunnen plaatsvinden. Maar die datum is ook belangrijk voor de grote, meer bepaald voor hun buitenlandse investeerders, die anders Vlaanderen dreigen over te slaan. Ook voor beurzen, die drie maanden voorbereiding nodig hebben, is diezelfde duidelijkheid essentieel. De sector heeft liever een latere maar duidelijke, dan een eerdere maar onduidelijke datum. Met de ministers van Cultuur en Sport, domeinen waarop eveneens evenementen plaatsvinden, wordt zo veel als mogelijk afgestemd.

De minister herhaalt het belang van een goed bezoekersmanagement. De suggestie over de interlokale samenwerkingsverbanden neemt ze mee om te bekijken wat daarmee kan gedaan worden, naast het bestaande overleg met provincies en kunststeden. Voor een volgende Europese ministerraad is nog geen datum vastgelegd. Er is morgen wel een administratieve bijeenkomst. Op dit moment wordt de Belgische stoel door de Duitstalige Gemeenschap ingenomen en vanaf 1 juli door Vlaanderen.

Toerisme Vlaanderen probeert zoveel mogelijk de toeristische kmo's binnen het pakket van Europese steunmaatregelen te krijgen. Mocht er nog andere financiële steun komen, dan wordt dat opgevolgd, verzekert ze, en mee opgenomen.

Tijdens het voorbije Europese overleg heeft de minister het probleem van de reisbureaus en van de voucher op tafel gelegd. Zij kreeg het signaal dat de Europese Commissie geneigd is dat vouchersysteem te volgen, want ze beseft dat het gaat om honderden miljoenen euro's die de sector moet terugbetalen aan de reiziger zonder die te hebben. Probleem is immers dat de bureaus zelf voorschotten hebben betaald aan bijvoorbeeld hotels en luchtvaartmaatschappijen, die zelf niet ertoe gehouden zijn die terug te betalen.

Luchtvaartmaatschappijen vormen een federale aangelegenheid. Zelf focust zij eerder op onze reis- en evenementenbureaus, de souvenirwinkels, de kleine kmo's en B&B's.

Verder treedt ze het belang bij van de afstemming op Europees niveau. Feit blijft evenwel dat lidstaten op uiteenlopende wijze maatregelen hebben genomen en dus niet gelijklopen. Voor de komende maanden wil ze zich dan ook vooral richten op de buurlanden. Wallonië en Brussel zijn het, zoals gezegd, eens om naar de Benelux te kijken. Verder noemt ze Duitsland en Frankrijk. De grensgebieden vergen bijzondere aandacht, leerde de ervaring bij het begin van de lockdown. Dat heeft de minister-president ook al aan zijn Nederlandse collega Rutte gezegd.

De hefboomprojecten betreffen een budget van 15 miljoen euro, dat dit jaar zal ingezet worden voor de ondersteuning van de verschillende deelsectoren in Toerisme.

Tot slot erkent ze dat nog niet duidelijk is wat men precies verstaat onder de versoepeling ten aanzien van de tweede verblijven. Daarom heeft ze aan de Nationale Veiligheidsraad alvast meegegeven om ook mensen met een vaste plaats op een camping evenals seizoenkampeerders op dezelfde manier te behandelen. Zij gaat er dan ook van uit dat dat zal gebeuren.

4. Aanvullende vragen en repliek van minister Zuhail Demir

4.1. Interventie van Bart Tommelein

Bart Tommelein deelt mee dat de kustburgemeesters alvast duidelijk waren in hun advies over de tweede verblijven. Voor hen horen mensen met een standplaats op een camping tot dezelfde categorie, evenals zij die een langdurig huurcontract hebben, bijvoorbeeld van een jaar, dus langer dan een week of twee. Uiteraard blijft het aan de Nationale Veiligheidsraad om die duidelijkheid vast te leggen.

Hij wijst erop dat de handhaving steeds moeilijker wordt. Samenscholingen en afstandsregels zijn gemakkelijker te controleren dan verplaatsingen. Toch moet erover gewaakt worden dat niet opnieuw alle mensen tezelfdertijd naar dezelfde plaats gaan. Dat wordt een uitdaging in de komende maanden.

4.2. Interventie van Karin Brouwers

De fractie van *Karin Brouwers* dringt erop aan dat de minister de komende weken blijft inzetten op alle mogelijke maatregelen ten gunste van de zwaar getroffen sector van toerisme en evenementen, die de crisis nog lang zal voelen, desnoods met bijkomende middelen. Het vermijden van faillissementen moet de focus zijn. Als Europa kan helpen, des te beter. Verder kijkt ze uit naar het noodfonds. Tot slot informeert ze naar het reglement voor de inzet van de middelen voor hefboomprojecten.

4.3. Repliek van de minister

Zuhal Demir stelt eensgezindheid vast over de erkenning dat de toeristische sector heel hard getroffen is. Hij viel als eerste terug en zal als laatste weer opengaan. Zij brengt overal die boodschap en vraagt overal waar mogelijk ondersteuning, daar kan de commissie op rekenen, verzekert ze.

Voor de hefboommiddelen komt er geen reglement, want de minister gaat die samen met de provinciale toeristische organisaties gebruiken voor het binnenlandse toerisme, gaande van promotie tot andere vormen van ondersteuning. Van die 15 miljoen euro gaat ook, zoals gezegd, 5 miljoen euro naar sociaal toerisme en jeugdtoerisme.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Karin BROUWERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

B&B	bed and breakfast
Benelux	België, Nederland, Luxemburg
EU	Europese Unie
GEES	Groep van Experts belast met de Exitstrategie
kmo	kleine of middelgrote onderneming
MFK	meerjarig financieel kader
MICE	Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions
VLAIO	Agentschap Innoveren en Ondernemen
VS	Verenigde Staten